

TALEPAPIR

Tale til Teknologisk Instituts Fødevarerkonference 2022

1. Klima udfordrer fødevarersektoren

Tak fordi jeg får lov til at tale her på jeres konference.

Hen over sommeren har vi oplevet voldsomme regnskyl i vores nære europæiske nabolande, hvor mange har mistet livet. Samtidig har flammer fortæret enorme arealer af knastørt land i Sydeuropa.

Hvis nogen ellers skulle være i tvivl er klimaforandringerne en realitet. Og har man brug for videnskabens ord, kan man spørge FN's klimapanel. Her er man ikke i tvivl. Der skal gøres noget. Hurtigt.

Fødevarer spiller en kæmpe rolle, når vi taler om klimaforandringer.

TALEPAPIR

Faktisk kan man sige, at **klimadagsordenen er en game changer**. Klimadagsordenen har gjort fødevarer til **storpolitik**.

2. Regeringens fokus på forbruger og erhverv

Derfor er fødevareområdet uhyre vigtigt for regeringen.

Regeringens klimastrategi, når det gælder fødevarer, består i et **dobbeltgreb**: Vi fokuserer på forbrugeren og på erhvervet.

Med den **ene hånd** vil vi inspirere og hjælpe **forbrugeren** til at spise mere klimavenligt. Her er der mulighed for store klimagevinster.

Med den **anden hånd** vil vi inspirere og hjælpe **fødevareerhvervet** til at producere fødevarer på en mere klimavenlig måde.

TALEPAPIR

Vi har begge hænder fulde.

Når det gælder forbrugeren, har vi i år lanceret nye **klimavenlige kostråd**. Det handler om at spise mindre kød, mere grønt og flere bælgfrugter. Og vi er gået på jagt efter det alt for store **madspild** i husholdningerne.

Og når det gælder landbrugs- og fødevarerhvervet, har vi den 4. oktober fået en ambitiøs og **historisk aftale** om grøn omstilling af landbruget.

Det glæder mig, at aftalen er **bred** – næsten hele Folketinget stod bag den. Tænk engang fra Enhedslisten ud til Nye Borgerlige.

Det glæder mig også, at aftalen er **bindende** – for klimaomstillingen er en bunden opgave.

TALEPAPIR

Og så er aftalen **balanceret**. Det vil sige, at den på én og samme tid sikrer grøn omstilling og flere arbejdspladser.

3. Regeringen går ind i alle led i værdikæden

Og når vi skal lykkes med denne grønne omstilling, skal vi se på alle led i værdikæden. For vi kan finde klimagevinster i alle led.

Jeg vil gerne give et eksempel på, hvordan man kan gå på jagt ud fra klimalup-tilgangen. Lad os tage **mejerisektoren**.

Lad os starte ude på marken og i stalden.

Vi kan ikke gøre så meget ved, at koen udleder metan. Men vi kan forsøge at begrænse omfanget.

TALEPAPIR

Derfor er det en del af landbrugsaftalen, at vi udvikler **nye tilsætningsstoffer til køernes foder**. De kan begrænse udslippet af metan med op til 30-40 pct.

Vi forsker også i, hvordan vi kan **håndtere gødningen og gyllen** og staldene på en måde, så udledningen bliver mindst mulig.

Transporten af mælken til og fra mejeriet bør også ske på den mest klimavenlige måde. Her er branchen allerede i gang.

Og når mælken er **på mejeriet**, er det vigtigt, at vi kommer spildet til livs. Man skal ikke græde over spildt mælk, siger man. Fair nok. Men man kan jo godt **ærgre sig over spildt mælk**. Og der går desværre rigtig meget mælk til spilde i mejerisektoren.

TALEPAPIR

218.000 tons mejeriprodukter spildes hvert eneste år i mejerierhvervet. Disse mange tons mejeriprodukter har man brugt rigtig meget CO₂ til at skabe. Det er på kanten til at være ubærligt.

Og så er der **restprodukterne** på et mejeri. De kan også udnyttes. Når man laver ost, vil der f.eks. være et restprodukt – **valle**.

Før smed man vallen væk. Men i Danmark er vi super skarpe til at forske i, hvordan man kan bruge vallen på en begavet måde til både babyer og sportsfolk.

Der er også et stort potentiale i at lave **klimavenlig emballage**. Og endelig er der kæmpe potentiale i, at få **professionelle køkkener** på skoler, hospitaler og plejehjem til at undgå spildt mælk.

TALEPAPIR

Eksemplet med mejerisektoren viser, hvor **langt man kan nå** ved at gå ind i hvert enkelt led i værdikæderne med klimaluppen.

Det er den vej vi skal i de kommende år.

Og der er også en **sidegevinst**: Vi kan nemlig få mere eksport og **flere arbejdspladser**. Verden kommer til at efterspørge endnu mere grøn fødevareteknologi end i dag. Og der skal vi stå klar.

4. Mejerieksemplet kan overføres til andre

Eksemplet med mejerisektoren kan **overføres til alle andre brancher** i fødevaresektoren. Og små og mellemstore virksomheder.

Jeg nævner i flæng: Bagerier. Bryggerier. Og producenter af chokolade. Pølser. Kiks. Leverpostej. Slik. Is. Frugt. Marmelade. Honning. Fortsæt selv.

TALEPAPIR

Alle disse steder giver det virkelig god mening at tage klimaluppen frem i forhold til hvert enkelt led i værdikæden.

Jeg ved, at mange fødevareproducenter allerede er i fuld gang med denne øvelse.

Men **vi skal videre**. Vi skal have endnu flere idéer på bordet.

5. Teknologien skal slippes løs

Når vi ser på de enkelte led i værdikæden for at jagte klimagevinster, så har vi brug for original **ny viden** og **ny teknologi**.

Derfor er en af de væsentligste greb i den nye aftale om grøn omstilling af landbruget, at vi **slipper den teknologiske kreativitet** løs.

TALEPAPIR

Mange forbinder dansk landbrug med Morten Korch. Med græssende køer. Og med smukke bølgende marker.

Og det er heller ikke helt skævt. Men dansk landbrug handler i dén grad *også* om **avanceret spydspids-teknologi**.

Og idéen med landbrugsaftalen er, at den sikrer, at der udvikles helt nye teknologiske greb, der kan gøre fødevaresektoren mere klimavenlig.

Det handler om **pyrolyse**, hvor vi kan binde CO₂ i jorden og lave bio-brændsel til fly.

Om at udvikle **tilsætningsstoffer** til foder.

Om bioraffinering, der kan udnytte **proteinindholdet** i græs til foder, som andre end kvæg kan få glæde af.

TALEPAPIR

Om tiltag i forhold til **gødning**. Og **gylle**.

Og om at få sat turbo på den **plantebaserede** produktion af fødevarer. Og meget, meget andet.

Der er ingen tvivl om, at dagens vært - **Teknologisk Institut** - vil kunne spille en uhyre vigtig rolle i denne gennemgribende grønne omstilling af den danske fødevareresektor.

Det skyldes, at I har en enestående og unik erfaring med at hjælpe virksomheder med at implementere og bruge nye teknologiske greb.

6. Vi er på vej mod en helt ny generation

Summa summarum: Vi vil i de kommende ti år opleve en fødevareresektor, der med store skridt træder ind i en tidsalder med stærkt fokus på klimaomstilling og nye teknologier.

TALEPAPIR

Det får også konsekvenser for dem, der søger ind i fødevaresektoren. Jeg tror, at vi i fremtiden vil se fødevaresektoren **appellere til nye grupper**.

Danmarks stærke grønne position vil gøre sektoren endnu mere **interessant for unge**. Vel at mærke unge fra alle dele af samfundet. Og ikke kun landmandens søn og datter

Det betyder, at vi vil få en **ny generation af kreative, modige og ambitiøse** landbrugere, mejerister, kokke, diætister, ingeniører, og forskere med klima- og vækst-ambitioner, som giver fødevaresektoren endnu mere variation og dynamik.

Det er en **vildt interessant fremtid**, den danske fødevaresektor går i møde.

Og det glæder jeg mig til at blive en del af.